

17.03.2021

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**17 Mart 2021
Çarşamba**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

17 Mart 2021 Çarşamba

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

YÖNETMELİK

— OSTİM Teknik Üniversitesi Dil Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği

TEBLİĞLER

- Dış Ticaret Sermaye Şirketlerine İlişkin Karar
- Uluslararası Gözetim Şirketinin Faaliyetten Süreli Men’i Hakkında Tebliğ (Ürün Güvenliği ve Denetimi: 2021/28)
- Ulusal Meslek Standartlarına Dair Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (No: 2021/1)
- Ulusal Meslek Standartlarına Dair Tebliğ (No: 2021/2)
- Ulusal Meslek Standartlarına Dair Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (No: 2021/3)
- Ulusal Meslek Standartlarına Dair Tebliğ (Tebliğ No: 2014/4)’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (No: 2021/4)
- Ulusal Meslek Standartlarına Dair Tebliğ (No: 2021/6)
- Ulusal Meslek Standartlarına Dair Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (No: 2021/7)

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

— Anayasa Mahkemesinin 10/12/2020 Tarihli ve E: 2020/61, K: 2020/74 Sayılı Kararı

‘Güvenilir Tedarikçi’ projesi ile yediğinizi, içtiğinizi bileceksiniz

Pandemide yiyecek-içecek ve konaklamada öne çıkan güvenli tedarik hassasiyeti, 11 derneğin öncülüğünde başlatılan ‘Güvenilir Tedarikçi Programı’ ile mayıs ayından itibaren hayata geçiriliyor. Tüketiciler program sayesinde, yedikleri yemeğin tedarik zincirindeki haritasını görebilecek.

Tüketici nezdinde güvenli üretim algısının her geçen gün artmaya başlaması, tedarik zincirinde de kendisini göstermeye başladı. Ev Dışı Tüketim Tedarikçileri Derneği (ETÜDER), İstanbul Hububat Bakliyat Yağlı Tohumlar ve Mamulleri İhracatçıları Birliği (İHBİR), Gıda Güvenliği Derneği (GGD), Lojistik Derneği (LODER), Turizm Restaurant Yatırımcıları ve İşletmecileri Derneği (TÜRYİD), Endüstriyel Mutfak, Çamaşırhane, Servis ve İkram Ekipmanları Sanayicileri ve İşadamları Derneği (TÜSİD), Tüm Restoranlar ve Turizmciiler Derneği (TÜRES), Türkiye Otelciler Birliği (TÜROB), Türkiye Otelciler Federasyonu (TÜROFED), Yemek Sanayicileri Dernekleri Federasyonu (YESİDEF), Züccaciyeciler Derneği (ZÜCDER)’nin öncülüğünde Tarım ve Orman Bakanlığı’nın desteğiyle Tedarik Zincirinde Güven Rehberi’ni baz alan Güvenilir Tedarikçi Programı deneme sürecine mayısta başlanacak. Söz konusu projede QR kod uygulaması sayesinde tüketiciler yedikleri veya aldıkları gıdaların tedarik zincirindeki yolculuğunun görebilecek. Böylece tedarik zincirindeki birçok süreç daha şeffaf hale getirilecek.

Projeyle ilgili DÜNYA'ya açıklamalarda bulunan dernek ve federasyon temsilcileri, uygulamanın yaygınlaşmasıyla tedarik zincirindeki güven halkasını tamamlanacağı konusunda birleşiyor.

ETÜDER Yönetim Kurulu Başkanı Melih Şahinöz, 10 yılda yapmadıkları projeleri COVID-19 sayesinde hayata geçirdiklerine işaret ederek, "Süreci iyi yönetemezsek yeniden kapanma durumumuz var. Turizm Bakanlığımızın inisiyatifiyle oluşturulan güvenli konaklama tesisi uygulamasının eksik kalan kısmı tedarikçiydi. Onu da bu şekilde tamamlamış olduk" dedi.

Toparlanma 2022'de bekleniyor

Şahinöz, online satışlar ve faturalandırma gibi konularda dijitalleşmenin de verdiği fırsatın değerlendirilmesi halinde sektörde bu sürece adapte olan oyuncuların diğerlerinden ayrışacağına altını çizdi. Diğer taraftan ETÜDER olarak üyelerine yaptıkları anket çalışmalarının sonuçlarına ilişkin değerlendirmelerde bulunan Şahinöz, "Üyelerimizin ciro kaybının yüzde ortalama 30 olduğunu gördük. Müşteri sayısında ise yüzde 45'lik azalma söz konusu. Buna bağlı olarak üyelerimizin yüzde 80'i küçüldü. Yüzde 50'si ise seneyi zararla kapattı" şeklinde konuştu. Üyelerinin yüzde 60'nın kısa çalışma ödeneğinden yararlandığını anlatan Şahinöz, "Dernek üyelerimizin yüzde 50'si online satışlar ürün satma konusunda dijital dönüşüme uyum sağladı. Yüzde 50'si ise nace kodu nedeniyle devlet desteklerinden faydalanamadı. Beklentimiz 2022 yılında bir toparlanma olacağı yönünde" dedi.

Sektör temsilcileri, pandemi sürecini yorumladı

Sektörde nefes kalmadı

YESİDEF Yönetim Kurulu Başkanı Sedat Zincirkıran: "Şu anda sektörümüz yüzde 60'lık kapasiteyle hizmet veriyor. 400 binin üzerinde çalışmamız var. Kısa çalışma ödeneğinden ise yaklaşık 200 bin kişi faydalandı. Ramazan Bayramı'nda normalleşme sürecine geçilememesi ve kısa çalışma ödeneğinin kaldırılması sektörümüzü zor durumda bırakacak. Bu bizim için ciddi bir problem. Yemek şirketleri olarak hizmet verdiğimiz firmalarla fiyat konusunda karşı karşıya geldik. Sadece tabak maliyeti üzerinden yapılan hesaplamada yüzde 29'luk fark ortaya çıktı. Buna ilave olarak, tavuk fiyatlarına dükkanların açılmasıyla birlikte yüzde 15'in üzerinde zam geldi. Piyasanın da bu çerçevede kontrolü yok. Nakit akışını sağlamak adına bankalardan aldığımız kredilerin vadesi geldi. Bunu ödeyecek nefes sektördeki birçok oyuncuda yok. Sektörde şemsiyemiz altında 5 bin firma var. Pandemiyle birlikte bu rakam 4 bine düştü. Üyelerimiz arasında sadece devlet okullarına yemek servisi veren firmalarımız var. Bu şirketlerimizin hizmetleri durdu."

Sınırlar açılmadan umut görmüyoruz

TÜROB Yönetim Kurulu Başkanı Müberra Eresin: "Normalleşme adımlarına bağlı olarak turizm sektöründe beklentimiz yılın ikinci yarısında toparlanma olacağı yönünde. Öngörümüz bu toparlanmanın ilk etapta kıyı bölgelerimizde oluşacağı noktasında. Dünya Turizm Örgütü uluslararası turizmin 2020'de 30 yıl önceki

seviyelere geri döndüğünü ifade etti. Yani yüzde 70'lik kayıp söz konusu. 2009'daki kaybın nerdeyse 11 katı düzeyinde kayıp var. Sınırlar açılmadan umut göremiyoruz. Aşılama konusu umut verici ancak bunun bütün ülkeler üzerinde iyi düzeyde ilerlemesi gerekiyor. Kısa çalışma ödeneğinin son bulmasıyla birlikte birçok otelin çalışanlarını ücretsiz izne göndermesi gibi süreç başlayabilir.”

Daha fazla desteğe ihtiyacımızı var

TÜRYİD Yönetim Kurulu Başkanı Kaya Demirer: “COVID-19'un hasar bakımından daha zayıf geçtiğine yönelik görüşler var. Bu noktada 17 Mayıs'a kadar belirli konularda normalleşmenin sağlanacağını düşünüyoruz. Ancak yasaklara hem işletme olarak bizlerin hem de vatandaşların uyması zorunlu. 'Mesafeni Kori Sorumluluk Hepimizin' başlığında bir kampanyaya start veriyoruz. Mayıs dönemine kadar bunun herkese yayarak bir farkındalık oluşturmayı hedefliyoruz. Diğer yandan Türkiye'de gıda enflasyonu yüzde 25'lere kadar çıktı. Oteller ve restoranların tam kapasiteyle faaliyete başlaması gıda enflasyonunda frenleyici bir etki yaratır. Çünkü ürünü satın alırken kazanma prensibiyle alım yapıyoruz. Ayrıca, restoran ve turizmde iş kayıplarının yüzde 50'lerin üzerine çıkması bu sektörlerin daha fazla desteğe ihtiyaç duyduğunu gösteriyor.”

Nisanda hareketlenme bekliyoruz

TÜROFED Yönetim Kurulu Başkanı Sururi Çorabatır: “Seyahat endüstrisinde dünyada belirsizlik var. Vaka sayılarındaki gidişat, seyahat hareketlerinin nasıl olacağı ile seyahatlerde aşılamanın nasıl olacağı konuları sektörde kritik bir yere sahip. Aşılamanın nasıl uygulanacağı ve ülkemize gelecek ziyaretçilerin güvenliği normalleşme adımları noktasında öne çıkan konular arasında. Dünyada aşılamanın gidişatına göre seyahat hareketliliklerinin başlayacağını umuyorum. Türkiye'de ise nisan ayında seyahatlerin başlamasına bağlı olarak da otellerde hareketlilik bekliyoruz. Ramazan Bayramı'ndan sonra da iç turizmin hareketlenmesini bekliyoruz. Bu zaman kadar da Rusya başta olmak üzere diğer Avrupa ülkelerindeki kısırdanmayla dönemin hareketli geçmesini umuyoruz.”

Geldiğimiz nokta hiç iç açıcı değil

TÜRES Yönetim Kurulu Başkanı Ramazan Bingöl: “Mal ve hizmet üretenlerle birlikte biz, 5 milyon kişilik bir aileyiz. Şu anda geldiğimiz nokta hiç iç açıcı değil. Bu yıl sektörle ilgili birçok belirsizlik ramazan ayında açıklığa kavuşacak. Ramazan ayında açık olursak yılı yüzde 40-50 arasında kayıpla kapatabiliriz. Ancak ramazanda kapalı olursak sektörü daha büyük kayıplar bekliyor. Paket servis konusunda ise sektörümüzün yüzde 50'lik kısmının paket servis kabiliyeti yok bu oyuncuların önemli bir kısmı ise dünya mutfağında hizmet veren işletmelerden oluşuyor. Kalan yüzde 50 arasında da paket yapma kabiliyeti ve organizasyonu olanların oranı ise yüzde 20 civarında. Şu anda hammadde ve ambalaj fiyatlarına zam gelmesiyle birlikte birçok oyuncu hammadde de kazanamadı.”

TÜİK ilk kez açıkladı: Ücretli çalışan sayısı 12,5 milyon

TÜİK, sektörel bazda endekslerin yanı sıra aylık ücretli çalışan sayılarını da ortaya koymak amacıyla hazırladığı 'Ücretli Çalışan İstatistikleri'ni ilk kez açıkladı. Ücretli çalışan sayısı, ocak ayında 12 milyon 589 bin 820 kişi oldu ve yıllık bazda yüzde 5,2 artış kaydetti.

Sanayi, inşaat ve ticaret-hizmet sektörleri toplamında ücretli çalışan sayısı 2021 Ocak ayında bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 5,2 arttı. Ücretli çalışan sayısı bir önceki yılın aynı ayında 11 milyon 969 bin 591 kişi iken, 2021 yılı Ocak ayında 12 milyon 589 bin 820 kişi oldu.

Ücretli çalışanların alt detaylarına bakıldığında 2021 yılı Ocak ayında ücretli çalışan sayısı yıllık olarak sanayi sektöründe yüzde 8,4, inşaat sektöründe yüzde 22,1 ve ticaret-hizmet sektöründe yüzde 0,5 arttı.

Ücretli çalışan sayısı aylık yüzde 0,8 arttı

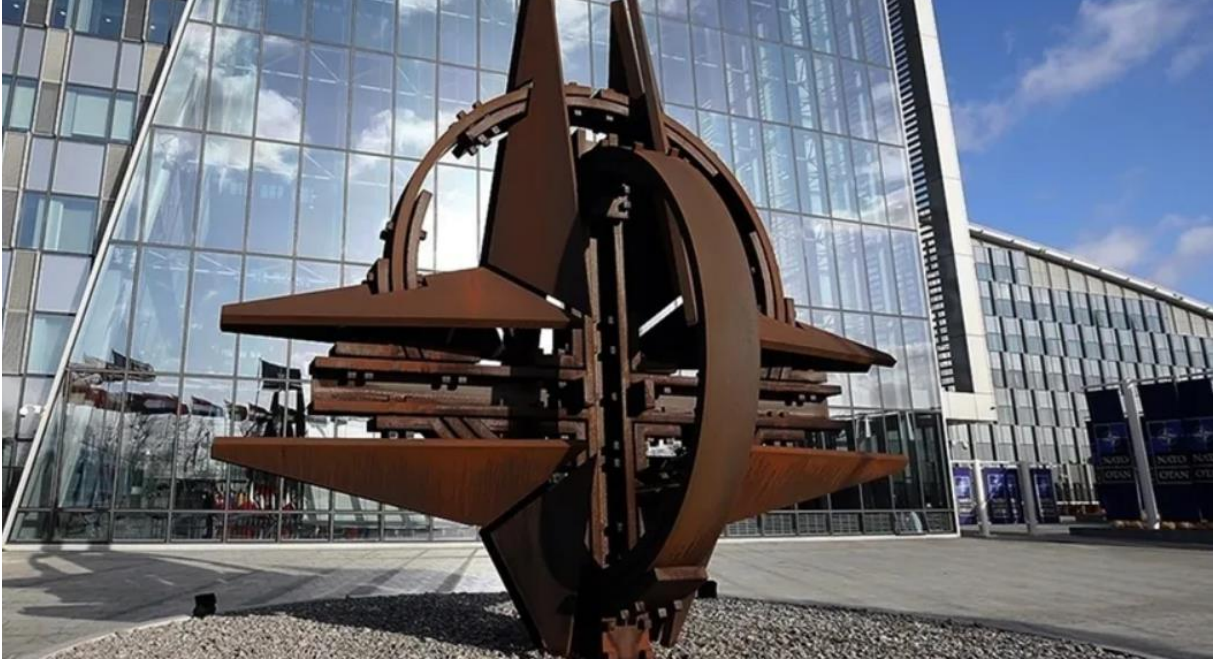
Sanayi, inşaat ve ticaret-hizmet sektörleri toplamında mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış ücretli çalışan sayısı 2021 Ocak ayında bir önceki aya göre yüzde 0,8 arttı.

Ücretli çalışanların alt detaylarına bakıldığında 2021 yılı Ocak ayında ücretli çalışan sayısı aylık olarak sanayi sektöründe yüzde 0,8, inşaat sektöründe yüzde 1,4 ve ticaret-hizmet sektöründe yüzde 0,8 arttı.

TÜİK'ten 'Ücretli Çalışan İstatistikleri' setine ilişkin yapılan açıklamada, sektörel bazda endekslerin yanı sıra aylık ücretli çalışan sayılarını da ortaya koymak amacıyla Avrupa Topluluğunda Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflamasına (NACE Rev. 2) göre sektörel verilerin düzenlendiği açıklanmıştı.

NATO ülkeleri savunmaya 1,1 trilyon dolar harcadı

NATO üyesi ülkelerin 2020'deki savunma harcamaları 1,1 trilyon dolara yükselirken, en fazla savunma harcaması ABD tarafından gerçekleştirildi.

NATO üyesi ülkelerin 2020'deki savunma harcamaları, artmaya devam ederek 1,1 trilyon dolara yükseldi.

NATO Genel Sekreteri Jens Stoltenberg'in açıkladığı 2020 Yıllık Raporu'na göre, NATO müttefiklerinin savunma harcamalarının son yıllardaki artışı sürüyor.

Tahmini rakamlarla NATO'ya üye 30 ülke arasında en fazla savunma harcamasını yaklaşık 785 milyar dolar ile ABD yaptı. Diğer üyelerin toplam savunma harcaması 322 milyar doları buldu.

ABD'nin ardından en çok harcama yapan ülkeler 61,8 milyar dolarla İngiltere, 59 milyar dolarla Almanya, 52,8 milyar dolarla Fransa ve 26,1 milyar dolarla İtalya oldu.

NATO'nun raporunda Türkiye'nin savunma harcamaları 12,9 milyar dolar olarak gösterildi.

En az savunma harcamasında bulunan ülkeler ise 84 milyon dolarla Karadağ, 154 milyon dolarla Kuzey Makedonya, 182 milyon dolarla Arnavutluk oldu.

2020'de gayrisafi milli hasılasının yüzde 2'sinden fazlasını savunma harcamalarına ayıran ülkeler ise yüzde 3,73 ile ABD, yüzde 2,68 ile Yunanistan, yüzde 2,33 ile

Estonya, yüzde 2,32 ile İngiltere, yüzde 2,31 ile Polonya, yüzde 2,27 ile Letonya, yüzde 2,13 ile Litvanya, yüzde 2,07 ile Romanya, yüzde 2,04 ile Fransa olarak kayıtlara geçti.

Norveç ve Slovakya, gayrisafi milli hasılasının yüzde 2'sini, Türkiye ise yüzde 1,86'sını savunma harcamasına ayırdı.

NATO ülkelerinde ittifaka destek yüzde 62

NATO ülkelerinde ittifaka olan destek, 2019'a göre biraz düşse de devam etti. Rapordaki ankete göre, müttefik ülkelerde yaşayanların ortalama yüzde 62'si, ülkesinin NATO üyeliğinin sürmesini istiyor. 2019'da bu oran yüzde 64 olmuştu.

NATO'ya en fazla destek verenler Arnavutluk halkı oldu. Arnavutluk'ta NATO üyeliğine destek yüzde 94'ü buldu.

Bu ülkenin ardından gelen Litvanya'da halkın yüzde 83'ü, Polonya'da yüzde 82'si, Romanya'da yüzde 80'i, Portekiz'de yüzde 78'i, Estonya ve Kuzey Makedonya'da yüzde 76'sı NATO üyeliğinin devamını savundu.

Türkiye'de NATO üyeliğine destek verenlerin oranı yüzde 61 olurken, NATO'ya en az destek yüzde 50 ile Fransa ve Karadağ, yüzde 51 ile Slovakya, yüzde 52 ile İzlanda, yüzde 55 ile Slovenya'da görüldü.

ABD'de NATO desteği yüzde 57 olarak kaydedildi.

Müttefik ülkelerdeki güvenlik algısında ise düşüş olduğu belirtildi. Anketlere göre, kendini ülkesinde güvende hissetmeyen kişilerin oranı 2019'da yüzde 21 iken 2020'de bu oran yüzde 32'ye çıktı.

Gözler Fed'de, dolar 7,50 seviyelerinde

Dolar/TL, 7,50 seviyelerindeki seyrini sürdürüyor. Fed Başkanı Powell'ın bu akşamki açıklamaları piyasaların yönü üzerinde belirleyici olacak. Tekrar yüzde 1,62'ye yükselen ABD'nin 10 yıllık tahvil faizinin seyri ve faizlere ilişkin mesajlar önemli.

Dolar/TL, 7,50 etrafında dalgalı seyir izlemeye devam ediyor. Dün 7,50'nin altına inen dolar/TL yeni güne 7,48-7,50 aralığında hareketle başladı.

Piyasalarda gözler bugün ABD Merkez Bankası'nın (Fed) faiz kararında olacak. Fed 2020 yılı Mart ayında faizi 100 baz puan aşağı çekerek bugünkü seviyeleri getirmişti. Fed o tarihten sonra düzenlediği 7 toplantıda faiz oranına dokunmadı. Fed'in gösterge faiz aralığı yüzde 0,00-0,25 seviyesinde bulunuyor.

Fed, aynı saatte 'Ekonomik Projeksiyon' sonuçlarını da açıklayacak. 17 Fed yetkilisi 3 ayda bir ABD'nin işsizlik, enflasyon, ekonomik büyüme ve faiz oranlarıyla ilgili önümüzdeki 3 yıl ve uzun döneme ilişkin tahminde bulunuyorlar. Kararın ardından Başkan Jerome Powell, basın toplantısı düzenleyecek ve soruları yanıtlayacak. Özellikle ABD tahvil getirilerinde yaşanan sert yükselişe ilişkin mesajlar önemli.

Dün zayıf gelen ekonomik verilerin ardından New York borsasında dalgalı bir seyir izledi. Dow Jones endeksi yüzde 0,39 ve S&P 500 endeksi yüzde 0,16 gerilerken, Nasdaq endeksi yüzde 0,09 değer kazandı.

17.03.2021

ABD'de dün açıklanan verilere göre, perakende satışlar, şubatta aylık yüzde 3 azalarak beklentilerin altında kalırken, sanayi üretim endeksi de şubatta yüzde 2,2 gerileyerek Nisan 2020'den bu yana en hızlı düşüşü kaydetti.

Bugün Asya piyasalarında negatif bir seyir izleniyor. Japonya'da açıklanan ihracat verisinin şubatta yıllık yüzde 4,5 gerileyerek beklentilerin altında kalmasının ardından kapanışa yakın Nikkei 225 endeksi yüzde 0,1, Güney Kore'de Kospı endeksi yüzde 0,7 ve Çin'de Şanghay bileşik endeksi yüzde 0,2 değer kaybetti.

Altının ons fiyatı yeni günde ilk işlemlerde 1.735 dolar civarında yatay bir seyir izledi.

Cumhurbaşkanı Erdoğan: Mısır halkı bizimle ters düşmez

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Mısır'la diplomatik temasların başlamasına ilişkin, "Mısır halkı bizimle ters düşmez." dedi.

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Doğu Akdeniz'deki gelişmelere ilişkin, "Türkiye'nin kararlılığı aynen devam etmektedir. Yani buradan bizim taviz vermemiz söz konusu değil." dedi.

Erdoğan ve Bosna Hersek Devlet Başkanlığı Konseyi Başkanı Milorad Dodik, Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'ndeki baş başa ve heyetler arası görüşmenin ardından ortak basın toplantısı düzenledi, gazetecilerin gündeme ilişkin sorularını cevapladı.

Bosna Hersek Devlet Başkanlığı Konseyi üyelerini son olarak 2019 yılında Türkiye'ye gerçekleştirdikleri ilk resmi ziyaretleri vesilesiyle ağırladıklarını ifade eden Erdoğan, bu şekilde mevcut Başkanlık Konseyinin ilk defa bir ülkeyi ikinci kez ziyaret ettiğini belirtti.

Daha sonra 9 Ekim 2019'da Türkiye-Bosna Hersek-Sırbistan Üçlü Zirvesi'nde Belgrad'da Başkanlık Konseyi üyeleriyle bir araya geldiklerini anımsatan Erdoğan, salgın nedeniyle son 1 yıldır maalesef temasları, iş birliğinin gerektirdiği yoğunlukta gerçekleştiremediklerini, bunu önümüzdeki dönemde telafi edeceklerini söyledi.

Aşı yardımı

Bosna Hersek'te koronavirüs sebebiyle hayatını kaybedenler için başsağlığı dileyen Erdoğan, "Salgınla mücadelede Devlet Başkanlığı Konseyi'nin sergilediği ortak iradeyi takdir ediyoruz. Biz de dost kara günde belli olur anlayışıyla salgının başından itibaren Bosna-Hersek'in yanında olduk. İnşallah, bundan sonra da bu tavrımızı muhafaza edeceğiz. Bu vesileyle de bu seyahatin ardından 30 bin doz aşığı da aynı şekilde Bosna Hersek'e göndereceğiz." diye konuştu.

Erdoğan, salgın şartlarına rağmen Bosna Hersek'te 15 Kasım 2020'de yerel seçimlerin başarıyla gerçekleştirilmiş olmasının takdire şayan olduğunu kaydetti.

Mostar seçimlerinin 12 yıl aradan sonra 20 Aralık 2020'de sonuçlanmasının da Bosna Hersek'in demokratik olgunluğunu gösterdiğini anlatan Erdoğan, sözlerine şöyle devam etti:

"Türkiye olarak Bosna Hersek'in huzur ve istikrarına çok büyük önem veriyoruz. Refah ve kalkınma yönünde ortaya koyacağı her türlü gayretinde Bosna Hersek halkına destek olmaya çalışıyoruz. Bugün de Devlet Başkanlığı Konseyinin başkanı ve kıymetli üyeleriyle ikili ilişkilerimizi tüm yönleriyle istişare ettik. Aramızdaki ticari ve ekonomik faaliyetlerin daha da artırılması imkanlarını değerlendirdik. İkili ticaret hacmimiz, serbest ticaret anlaşmasının yürürlüğe girmesiyle 9 kattan fazla artış göstererek 2020 yılında 650 milyon dolara ulaşmıştır. Şüphesiz iki ülkenin potansiyeli bu seviyenin katbekat üzerindedir. Ticaret hacmimizi kısa zamanda 1 milyar dolara çıkarmayı hedefliyoruz. Görüşmelerimizde bir dostluk, istikrar ve kalkınma projesi olan Saraybosna-Belgrad Otoyolu Projesi'nde geline aşamayı da el aldık. Bu projenin Sırbistan ayağının temelini malum 9 Ekim 2019'da hep birlikte atmıştık. Projenin Bosna Hersek boyutunu hızlandırma konusunda neler yapabileceğimizi konuştuk."

Erdoğan, bugün imzalanan altyapı ve inşaat projelerindeki iş birliği protokolünün çalışmalara ivme kazandıracağını aktardı.

Türkiye- Bosna Hersek-Sırbistan Üçlü Zirvesi

Enerji, sağlık, savunma sanayi, turizm, tarım ve hayvancılık alanlarında iş birliğinin geliştirilmesine dair kararlılıklarını vurguladıklarını dile getiren Erdoğan, şunları kaydetti:

"Kültürel ve beşeri alanlardaki güçlü bağlarımızı daha da pekiştirmenin yolları üzerinde durduk. Türkiye olarak tüm bu hususları akılda bulundurmak suretiyle geçen sene eylül ayında Banja Luka Başkonsolosluğumuzu da faaliyete geçirdik. Bugünkü görüşmelerimizde, ortak coğrafyamız Balkanlar'da bölgesel iş birliği ve entegrasyonun ilerletilmesi konuları da gündemimizdeydi. Değerli Konsey Başkanı ve üyelerini haziran ayında Antalya'da gerçekleştireceğimiz Güneydoğu Avrupa İşbirliği Süreci Zirvesi'ne davet ettim. Müteakip toplantısını Saraybosna'da yapmayı kararlaştırdığımız, Türkiye-Bosna Hersek-Sırbistan Üçlü Zirvesini de inşallah şartlar el verdiğinde gerçekleştirmeyi arzu ediyoruz. Türkiye-Bosna Hersek-Hırvatistan Üçlü Mekanizması'na işlerlik kazandırmak noktasında da mutabıkız. Ülkemizin, Bosna Hersek'in başta NATO olmak üzere Avrupa Atlantik kurumları ile entegrasyonuna olan desteğini bir kez daha teyit ettik. Bugün gerçekleştirdiğimiz görüşmelerin somut iş birliği adımlarımızı daha da pekiştireceğine inanıyor, hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum. Tüm Bosna Hersek halkına en derin sevgi, selam ve muhabbetlerimizi iletiyorum."

TürkAkım Doğalgaz Boru Hattı Projesi'nin Bosna Hersek'ten geçmesi konusunda Türkiye açısından bir sorun olmadığını belirten Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Bizim açımızdan herhangi bir sorun yok. Dostlarımıza, kardeşlerimize Rusya ile de mutabık kalmak suretiyle yapılacak otoyolun bir kenarından da süratle TürkAkımı geçer ve kendilerine TürkAkımını ulaştırırız. Bundan da bizim açımızdan sorun yok." dedi.

Doğu Akdeniz'deki gelişmeler

Bir gazetecinin, "Türkiye ile Mısır arasında diplomatik temasların başladığı bir dönemde Doğu Akdeniz'de nasıl gelişmeler yaşanabilir? Yunanistan ile istikşafi görüşmeler devam ederken askersiz bölge olan Sakız Adası'nda bir tatbikat düzenledi. Bunu nasıl değerlendiriyorsunuz?" sorusuna Erdoğan, şu yanıtı verdi:

"Doğu Akdeniz'deki gelişmelerde öncelikle Türkiye'nin kararlılığı aynen devam etmektedir, buradan taviz vermemiz söz konusu değil. Son olarak da bu konuda çok ciddi açıklamaları, Dışişleri Bakanlığımız kararlı açıklamalar yaptı. Bunun yanında Savunma Bakanlığımızın yapmış olduğu açıklamalar var. Mısır'la ilgili konuya gelince tabii Mısır halkının bu noktada bizimle ters düşmesini düşünmüyorum. Mısır halkı bizimle ters düşmez. Şu anda da atılan adımlar aslında bir geçici, sanki yanlışığın tezahürü gibi geliyor bana. Bunun yanında tabii yeni bir gelişme biliyorsunuz Suudi Arabistan'ın da yine burada, Yunanistan ile bir ortak tatbikat olayı söz konusu. Bir diğer taraftan da Suudi Arabistan'ın şu anda Türkiye'den SİHA talebi var. O da son gelişmeler yani kimin eli kimin cebinde belli değil. Ben bölgede Türkiyesiz bir sürecin bu sularda ısınmaya fırsat vermez. Türkiye orada karar verici konumundadır, temennim odur ki ısınmadan, ılıman bir şekilde bu süreci geçmiş olalım."

Anlaşmalar imzalandı

Basın toplantısı öncesinde Cumhurbaşkanı Erdoğan ve Bosna Hersek Devlet Başkanlığı Konsey Başkanı Dodik ve konsey üyeleri huzurunda anlaşmalar imzalandı.

İlk olarak Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisi ile Bosna-Hersek Yabancı Yatırımları Teşvik Ajansı (FIPA) Arasında Yatırım İşbirliği Mutabakat Muhtırası, Cumhurbaşkanlığı Yatırım Ofisi Başkan Vekili Ahmet İhsan Erdem ile FIPA Müdürü Militsa Markoviç; Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bosna-Hersek Hükümeti Arasında Altyapı ve İnşaat Projelerinde İşbirliği Anlaşması'na, Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Adil Karaismailoğlu ile Bosna-Hersek İletişim ve Ulaştırma Bakanı Vojin Mitroviç imza attı.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Bosna-Hersek Bakanlar Konseyi Arasında Sürücü Belgelerinin Karşılıklı Olarak Tanınması ve Tebdil Edilmesi Konulu Anlaşma ise Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu ve Bosna-Hersek İletişim ve Ulaştırma Bakanı Vojin Mitroviç tarafından imzalandı.

Atina'da Türkiye-Yunanistan görüşmesi

Türkiye ile Yunanistan arasındaki istişari görüşmelerin 62'ncisi Yunanistan'ın başkenti Atina'da gerçekleştirildi.

Türkiye ile Yunanistan arasındaki istişari görüşmelere, Türkiye adına Dışışleri Bakan Yardımcısı Sedat Önal, Dışışleri Bakanlığı İkili Siyasi İşler-Denizcilik-Havacılık-Hudut Genel Müdürü Büyükelçi Çağatay Erciyes ve Denizcilik-Havacılık-Hudut Genel Müdür Yardımcısı Barış Kalkavan katılırken, Yunanistan'ı emekli Büyükelçi Pavlos Apostolidis, Dışışleri Bakanlığı Genel Müdürü Büyükelçi Aleksandros Kuyu ve Dışışleri Bakanlığı Genel Sekreteri'nin Özel Kalem Müdürü İfigeniya Kanara temsil etti.

Görüşmelerin bir önceki turu 25 Ocak'ta İstanbul'da düzenlenmişti. Daha önce istikşafi niteliyesi kullanılan görüşmeler için istişari ifadesi kullanılmaya başlanılmıştı.

Türkiye ile Yunanistan bu görüşmelerle, Ege ve Akdeniz'e yönelik sorunların çözölmesini hedefliyor.

İki ölke, Ege sorunlarına her iki tarafın da kabul edebileceğı, "adil, kalıcı ve kapsamlı" çözüm için zemin hazırlamak amacıyla görüşmelere 12 Mart 2002'de Ankara'da başlamıştı.

Dışışleri bakanlarının müsteşarları arasında yürütölun görüşmeler, 2016'ya kadar sürmüştü. Siyasi konjonktör ve daha ziyade Yunan tarafının isteksiz tutumu nedeniyle görüşmelerde yeni bir tur düzenlenememişti.

Reform paketinde çiftçiye destek yok, fatura çok!

Ali Ekber YILDIRIM

17 Mart 2021 Çarşamba

Köklü değişiklik anlamında kullanılan reform sözcüğünün de içi boşaltıldı. Sürekli bir reform paketi açılıyor. Ekonomi reformu, mali reform, yargı reformu, sağlık reformu, enerji reformu, dinde reform, dilde reform, yerel yönetimler reformu ve aklınıza gelecek her alanda sürekli reform paketleri açılıyor.

Sebze meyve satışını düzenleyen Hal Yasası'ndaki değişiklik bile reform olarak sunuluyor. Sebze meyve satmanın nesi reform?

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın açıkladığı Ekonomi Reform Paketi'nde çiftçi ile ilgili doğrudan bir destek, düzenleme yok. Gıda enflasyonunu, gıda israfı, fiyat istikrarı, hal yasası ve benzeri konularla ilgili daha önce defalarca dile getirilmiş ama uygulamada başarı sağlanamamış konular tekrar pakete konulmuş.

Türkiye'de reform sözcüğü hep yanlış kullanılıyor. Kendi adıma tarım sektörü ile ilgili ne zaman "reform" sözcüğünü duysam irkilirim. Reform denilince kurumları özelleştirmek, yok etmek, yağmalamak akla geliyor.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın açıkladığı pakette çiftçi yok sayılmış. Geçmiş yıllardaki reformlara bakılırsa iyi ki yok denilebilir. Fakat işin özü şu; sadece bugün değil birçok hükümet tarımı, tarımsal üretimi, ihracatı ülkenin önemli bir ekonomik gücü olarak görmüyor. Çiftçiyi, tarımı yok sayıyor. Bu bazen bilinçsizce bazen de bilinçli olarak yapılıyor.

Tarımda Milli Birlik Projesi uygulansa felaket olurdu

İki yıl önce, Nisan 2019'da dönemin Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak Ekonomi Reform Paketi açıkladı. O pakette de gıda enflasyonu, fiyat istikrarı, modern seraların kurulması, Tarımda Milli Birlik Projesi vardı. Tarımda Milli Birlik Projesi ile ülke tarımı, yerli ve yabancı şirketlerin ortaklığında kurulacak Semerat Holding'e teslim edilmesi öngörülüyordu. Cumhurbaşkanı Erdoğan'a projenin sunum

yapılmadan ele geçirip yazdık. Deyim yerindeyse ülke ayağa kalktı ve bu proje iptal edildi. Proje yaşama geçirilse ülke tarımı yerle bir olacaktı.

Çiftçiye ilgilendiren düzenlemeler

Bu hatırlatmadan sonra yeni açıklanan Ekonomi Reform Paketi'ne yakından bakalım. Pakette çiftçi yok ama çiftçiye yakından ilgilendiren bazı önemli konular var. Onlara sırayla bakalım:

1- Erken uyarı sistemi kurulacak. Pakette; "İklim, afet ve ürün ekim davranışlarındaki değişimler enflasyon sepetinde önemli bir ağırlığı olan gıda fiyatlarını etkilemekte ve dalgalanmalara yol açmaktadır. Bu dalgalanmaların önlenmesi ve enflasyona etkisinin azaltılması amacıyla Erken Uyarı Sistemi kurulacaktır" deniliyor.

Aslında erken uyarı sistemi daha önce kurulmuştu. Gıda Komitesi'ne başkanlık yapan Başbakan Yardımcısı Mehmet Şimşek, 21 Şubat 2017'de yaptığı basın toplantısında erken uyarı sisteminin kurulduğunu alinan ilk sinyallerle ürün bazında önlemler alınacağını açıklamıştı. Şimdi yenisi kurulacak. Demek ki, kakan değiştikçe yeni bir erken uyarı sistemi kurulacak.

Gıda Kaybı ve israfı azaltılacak

2- Gıda kaybı, israfı azaltılacak. Birleşmiş Milletler 2021 Gıda İsraf Raporu'na göre Türkiye yıllık 7.7 milyon ton gıda israfı ile dünyada 15.sırada. Fakat en çok israf eden ülkeler arasında kişi başına tüketimde ise 3.sırada. Cumhurbaşkanı Erdoğan, paketi açıklarken Türkiye'nin gıda israfının 19.9 milyon ton olduğunu, meyve ve sebzenin yüzde 25'inin israf edildiğini, 500 milyar liralık israfın yüzde 2 azaltılması ile 10 milyar lira tasarruf edileceğini söyledi.

3- Elde kalan ürünler DİTAP'ta satılacak. Pakette, tarlada ve hallerde kalan ürünler Tarım ve Orman Bakanlığı'nın kurduğu Dijital Tarım Pazarı'nda (DİTAP) açılacak özel bölümde alıcılarla buluşturulacağı ifade ediliyor. Dijital Tarım Pazarı henüz normal satışlarda bile istenilen performansı sağlayamazken elde kalan ürünler nasıl pazarlanacak? Çiftçinin deposunda çürümekte olan soğan ve patates neden satılmıyor?

4- Lojistik, gıda bankacılığı ve tüketici: Pakette ayrıca daha önce defalarca dile getirilen ama yapılmayan düzenlemeler tekrar yer aldı;

- Üretim, lojistik ve perakende sektörüne yönelik rehber dokümanlarla yönlendirmeler yapılacaktır.

- Sebze ve meyve zayıflatının azaltılması için soğuk zincir oluşturulmasına destek verilecektir.

- Gıda israfının önüne geçmek amacıyla Gıda Bankacılığı Sistemi cazip hale getirilerek yaygınlaştırılacaktır.
- Sosyal medya ve diğer iletişim araçlarıyla, tüketicilerin gıda israfı konusunda farkındalığı artırılacaktır."

5- Sözleşmeli tarım: Reform paketinde; "Tarımsal üretim planlamasına katkı sağlamak, üretimde öngörülebilirliği artırmak ve fiyat dalgalanmalarının önüne geçmek için, çiftçi ve sanayicinin yazılı akite olan güvenini artıracak sözleşmeli tarım mekanizmaları geliştirilecektir." deniliyor. Sözleşmeli üretimle ilgili yasal düzenleme yapılması defalarca dile getirilmesine rağmen bu düzenleme henüz yapılmadı. 2020 üretim sezonunda sözleşmeli olarak üretilen sanayi tipi domatesteye yaşanan sorunlar, sözleşmeye yazılan fiyatın altında ürün alımları, sözleşmeli üretimin yasal düzenlemeye ihtiyaç duyduğunu açıkça gösterdi.

Tarım Kredi Kooperatifleri, Türk Şeker çiftçilerle sözleşmeli üretim yapıyor. Bu üretimdeki temel hedef gıda enflasyonunu düşürmek olduğu için çiftçinin ürününü düşük fiyattan satması için ciddi baskı oluşturuluyor.

6- Hal Yasası: "İşlenmemiş gıda fiyatlarında aracılık maliyetlerini de düşürecek olan Hal Yasası Teklifi TBMM'ye sunulacaktır " deniliyor. Berat Albayrak'ın bakanlığı döneminde hazırlanan tasarı 2019 reform paketinde de yer almış ve bir ayda Meclis'e sevk edileceği duyurulmuştu. Aradan iki yıl geçti. Şimdi tekrar Meclis'e sevk edilecek deniliyor. 2010 yılında çıkarılan ve 2012'de uygulamaya konulan Hal Yasası ile "fiyatlar yüzde 25 ucuzlayacak" denilmişti. Ama fiyatlar ucuzlamadı. Yasa'da çıktığı gibi uygulanmadı. Şimdi değiştirilmesi öngörülüyor. Hal yasası çıkarmakla gıda fiyatları düşmez.

7- Kooperatifçilikte Yasası değişecek: "Kooperatiflerin ve üst kuruluşlarının daha şeffaf, etkin ve profesyonel bir yönetim yapısına kavuşması amacıyla Kooperatifçilik Kanununda düzenlemeler yapılacaktır."

8- Piyasa Gözetim ve Denetim Kurumu kurulacak: Kurum; insan sağlığı, can ve mal güvenliği, hayvan ve bitki sağlığı, çevre ve tüketicinin korunması açısından asgari güvenlik koşullarını sağlamayan ürünlerin piyasaya arzına karşı etkili uygulama yapacaktır. Kurum çatısı altında, özel sektörün ve tüketicilerin de temsil edildiği Piyasa Gözetimi ve Denetimi Danışma Kurulu teşkil edilecektir.

9- Fiyat istikrar Komitesi Kurulacak: Hazine ve Maliye, Ticaret, Sanayi ve Teknoloji, Tarım ve Orman, Enerji Bakanlığı ile Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı ile Merkez Bankası Başkanlığı'ndan oluşacak komite Gıda Komitesi ile neredeyse bire bir aynı. Gıda Komitesi zaten 2014'ten beri faaliyet gösteriyor. Şimdi paralel bir komite daha kurulacak. Fiyat istikrarı için tek komite çözüm olmadı bir komite daha olursa çözüm bulanacak mı?

10- Kamu İktisadi Teşekkülleri Reformu: Reform içinde reform yapılacak. Tarım ile ilgili TMO, Et ve Süt Kurumu, Atatürk Orman Çiftliği gibi kurumlarla ilgili düzenlemeler öngörülüyor.

Özetle, Ekonomi Reform Paketinde, girdi maliyetlerinin düşürülmesi, ithalat bağımlılığının azaltılması, çiftçi borçlarının yapılandırılması, çiftçinin üretim araçlarının haczedilmesi ile ilgili bir önlem veya destek yok. Pakette çiftçiye destek yok ama fatura çok. Çiftçi birçok pakette olduğu gibi yok sayılmış. Çiftçinin yok sayılması ülkenin gıda üretiminin, geleceğinin yok sayılması anlamına gelir. Bunun faturasını yakın gelecekte hep birlikte öderiz.

Sözde reformlarla tarım çökertildi

Tarım sektörü için kimilerine göre en büyük "reform" 1980'li yıllarda Turgut Özal tarafından yapıldı. Reform adı altında tarım desteksiz bırakılarak uluslararası sermaye ve kuruluşların dayatması ile kontrolsüz bir şekilde dışa açıldı. İthalat kapıları sonuna kadar açılarak çiftçiye "ithalatla terbiye etme" politikası uygulandı.

Kurumsal yapı dağıtıldı. Ziraat İşleri, Zirai Mücadele, Toprak-Su, Gıda İşleri, Veteriner İşleri gibi alanında uzmanlaşmış kurumların hepsi kapatıldı veya başka kurumlara bağlandı. Etkisizleştirildi. Tarımı besleyen ana damarlar kesilmiş oldu. Sözde reform politikaları ile tarım çökertildi.

1990'lı yıllarda yine "tarımda reform" denilerek bu alandaki Kamu İktisadi Teşekkülleri, Yem Sanayi AŞ Süt Endüstrisi Kurumu, Et ve Balık Kurumu gibi çiftçiye destek olan kurumlar özelleştirildi, yağmalandı. Hayvancılık çöktü.

2000'li yılların başında Uluslararası Para Fonu (IMF) destekli Dünya Bankası'nın "Tarımda Reform Uygulama Projesi" ile özerklik adı altında Tarım Satış Kooperatifleri Birliklerine mali destek sağlanması yasaklandı. İşletmelerinin çoğu kapatıldı. Bazıları tamamen etkisiz hale getirildi. Çiftçiye destek olan bu birlikler çiftçiden uzaklaştırıldı. Bugün ayakta kalanlar tamamen kendi çabaları ve tüm engellemelere rağmen çalışmalarını sürdürüyor,

Destekleme sistemi değiştirildi. Doğrudan gelir desteği uygulaması ile üretim değil üretim yapmamak üzerine bir sistem oluşturuldu. Alternatif ürün projesi ile fındık ağaçları sökülmeye çalışıldı. Çiftçi bu oyuna gelmedi ve fındığını sökmedi.

Adalet ve Kalkınma Partisi iktidar olmadan önce eleştirdiği bu politikaları 2002'den itibaren aynen uyguladı. TEKEK, şeker fabrikalarının büyük bölümü bu dönemde özelleştirildi. Üretim yerine ithalat politikası benimsendi. Çiftçi üretimden koparıldı. Bütün bunlar "tarımda reform" diye sunuldu.

İrfan Donat

Küresel hububat ve bakliyat üretimine dair gelecek sezon öngörülleri

Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) Dünya Hububat ve Bakliyat Raporunu yayınladı.

24 sayfalık raporda küresel manada buğday, arpa, mısır, pirinç, nohut, mercimek ve kuru fasulye gibi ürünlerin 2020/2021 sezonuna dair durum değerlendirmesine yer verilirken, gelecek sezona dair de 2021/2022 ekiliş alanı ve üretim miktarına ilişkin öngörü ve tahminler de paylaşılıyor.

Hepimizin bildiği ve yaşadığı üzere, söz konusu tarım emtia ürünleri, pandemi süreciyle birlikte arz-talep-stok-fiyat dengesi açısından çok daha da kritik bir önem kazandı.

Gelin isterseniz raporu özetleyerek ürün bazındaki mevcut durum ve beklentilere birlikte göz atalım.

BUĞDAY ÜRETİMİ SON BİRKAÇ YILIN EN YÜKSEK DÜZEYİNDE

Dünya buğday üretiminin 2020/21 sezonunda yüzde 1,4 artışla 773 milyon ton olduğuna dikkat çekilen raporda, "Bu miktar son birkaç yılda kaydedilen en yüksek üretim rakamıdır. Artış büyük oranda Rusya, Kazakistan, Avustralya ve Kanada'daki üretim artışlarından kaynaklanmaktadır. Buna karşılık, Avrupa Birliği, Birleşik Krallık ve Arjantin'in üretimlerinde düşüş kaydedilmiştir. Gıda ve yem kullanımındaki artışla bu yıl tüketim de yüzde 2 artışla 756 milyon tona yükselmiştir" deniliyor.

2020/21 sezonu dünya makarnalık buğday üretiminin ise geçen yıla göre yüzde 1,5 artışla 33,9 milyon ton olduğu kaydedilen raporda, "ABD ve Kanada'da üretim artarken AB, Meksika ve Kuzey Afrika'da düşmüştür. 2020/2021 tüketim miktarı geçen yıla göre yaklaşık 1 milyon ton düşüşle 34,8 milyon ton olmuştur" ifadelerine yer veriliyor.

Raporda, 2021/22 sezonunda da dünya buğday üretiminin yüzde 3 artarak 790 milyon ton olması öngörülüyor.

ARPA ÜRETİMİ REKOR SEVİYEDE

Dünya 2020/21 arpa üretiminin, geçen sezonun 2,4 milyon ton üzerine çıkarak 158 milyon ton rekor seviyesinde gerçekleştiği bilgisi paylaşılan raporda, söz konusu artışın büyük oranda Avustralya'daki üretimin yıllık 4 milyon ton artmasından kaynaklandığı belirtiliyor.

Rapora göre, cari sezondaki hububat ve yağlı tohumlar piyasasında artan rekabete bağlı olarak 2021/22 arpa ekim alanlarının yüzde 2 oranında azalacağı tahmin ediliyor.

MISIR ÜRETİMİNDE %5 ARTIŞ ÖNGÖRÜLÜYOR

24 sayfalık raporda mısır üretimi için de şu ifadelere yer veriliyor: "2020/21 sezonu dünya üretimi yüzde 1 artışla 1 milyar 134 milyon ton seviyesine yükselmiştir. 2021/22 sezonunda ekiliş alanında beklenen yüzde 1 artışla birlikte üretimin yüzde 5 oranında artması öngörülmektedir."

PİRİNÇ STOKLARINDA REKOR

Dünya pirinç üretiminin 2020/21 döneminde yüzde 1,3 artarak 503,6 milyon ton seviyesinde gerçekleştiği kaydedilen raporda, "Üretimin yarısından fazlası Çin ve Hindistan'da yapılmaktadır. Üretimdeki artış özellikle Hindistan, ABD ve Tayland'da ekili alanların artmasından kaynaklanmaktadır" tespitine yer veriliyor.

2020/21 dönemi dünya pirinç stoklarının 175,8 milyon ton ile rekor seviyede olduğu kaydediliyor.

Pirinç tüketiminin ise 502,2 milyon ton ile bugüne kadarki en yüksek seviyesine ulaştığı kaydedilen raporda, tüketimdeki artış nedeni tamamen nüfus artışına bağlanırken, kişi başına tüketimde fazla bir değişim olmadığının altı çiziliyor.

NOHUT EKİLİŞ ALANI VE ÜRETİMİ AZALABİLİR

Dünya 2020/21 sezonu nohut ekim alanlarının 14,8 milyon hektar, üretimin ise 15 milyon ton seviyesinde gerçekleştiği bilgisi paylaşılan raporda, "2020/21 sezonunda özellikle iyi seyreden hava şartları, Hindistan ve Avustralya gibi önemli üretici ülkelerin üretimini desteklemiştir. Dünya nohut üretiminin genellikle yüzde 70-80'ini

Hindistan gerçekleştirirken, 2020/21 sezonunda bu ülkeyi sırasıyla Avustralya, Pakistan, Türkiye, Kanada ve ABD izlemiştir" deniliyor.

2021/22 sezonunda ise küresel nohut ekilişlerinin yüzde 5 azalışla 14 milyon hektara, üretiminin ise yüzde 6 azalışla 14,3 milyon ton seviyesinde olacağı tahmin ediliyor. Üretimde ülke sıralamasının değişmeyerek 2021/22 sezonunda da aynı kalması bekleniyor.

Türkiye'nin de üretimine dâhil olduğu kabuli çeşidi nohudunun küresel üretiminin 2021/22 sezonunda yüzde 10 artışla 2,2 milyon ton olması bekleniyor.

MERCİMEK ÜRETİMİNDE ARTIŞ BEKLENTİSİ

Dünya mercimek üretiminin 2020/21 döneminde yüzde 10 artarak 7 milyon ton ve ekim alanının da yüzde 5 artarak 6,2 milyon hektar seviyesinde gerçekleştiği kaydedilen raporda, gelecek sezon için artış trendinin sürmesi bekleniyor.

Raporda, "2021/22 sezonunda dünya mercimek ekim alanlarının yüzde 4 artışla 6,4 milyon hektara çıkması, üretimin yüzde 3 artışla 7,3 milyon tona yükselmesi beklenmektedir" deniliyor.

KURU FASULYE ÜRETİMİ GELECEK SEZON AZALABİLİR

Dünya kuru fasulye üretiminin 2020/21 döneminde yüzde 5,7 artarak 23,5 milyon ton ve ekim alanının yüzde 0,5 artarak 29,3 milyon hektar seviyesinde gerçekleştiği belirtilen raporda, gelecek sezona dair beklentiler ise sınırlı da olsa azalış yönünde.

Dünya kuru fasulye ekim alanının 2021/22 sezonunda yüzde 0,04 azalışla 29,2 milyon hektar olması öngörülürken, üretimin ise yüzde 0,7 azalışla 23,4 milyon ton olması tahmin ediliyor.

Raporda, "2020/21 sezonunda Kanada'da yüzde 50 ve ABD'de yüzde 60 üretim artışı, kuru fasulye piyasasına ivme kazandırmıştır. Üretim, her iki ülke için de 2019/20 sezonundaki azalışlardan sonra rekor seviyelere yaklaşmıştır. Bu yıl Latin Amerika'daki hava koşullarının üretimi olumsuz etkilemesinin yanı sıra, Arjantin ve Çin'in ihraç edilebilir fasulye (siyah) stokunun tükenmesi sonucunda ABD ve Kanada fasulyesi talebi artmıştır" tespiti yer alıyor.

TMO'nun "Dünya Hububat ve Bakliyat Durumu" raporunda hem bu sezon değerlendirmesi hem de 2021/2022 sezonuna dair öngörüler de ülkeler bazında detaylı şekilde paylaşılıyor.

Merkez Bankası'nı işte bu grafik zorlayacak

Alaattin AKTAŞ

17 Mart 2021 Çarşamba

- ✓ **Piyasa yarınki PPK toplantısından bir puanlık faiz artışı bekliyor.**
- ✓ **Faiz sabit tutulursa bu karar en başta "Demek ki Merkez Bankası'nın faiz artırma kredisi bu kadarmış" diye okunacak.**
- ✓ **Merkez Bankası'nın, yeni yönetimle çok daha bağımsız hareket edeceği algısı oluşmuştu. Yarın, bu algının test günüdür...**

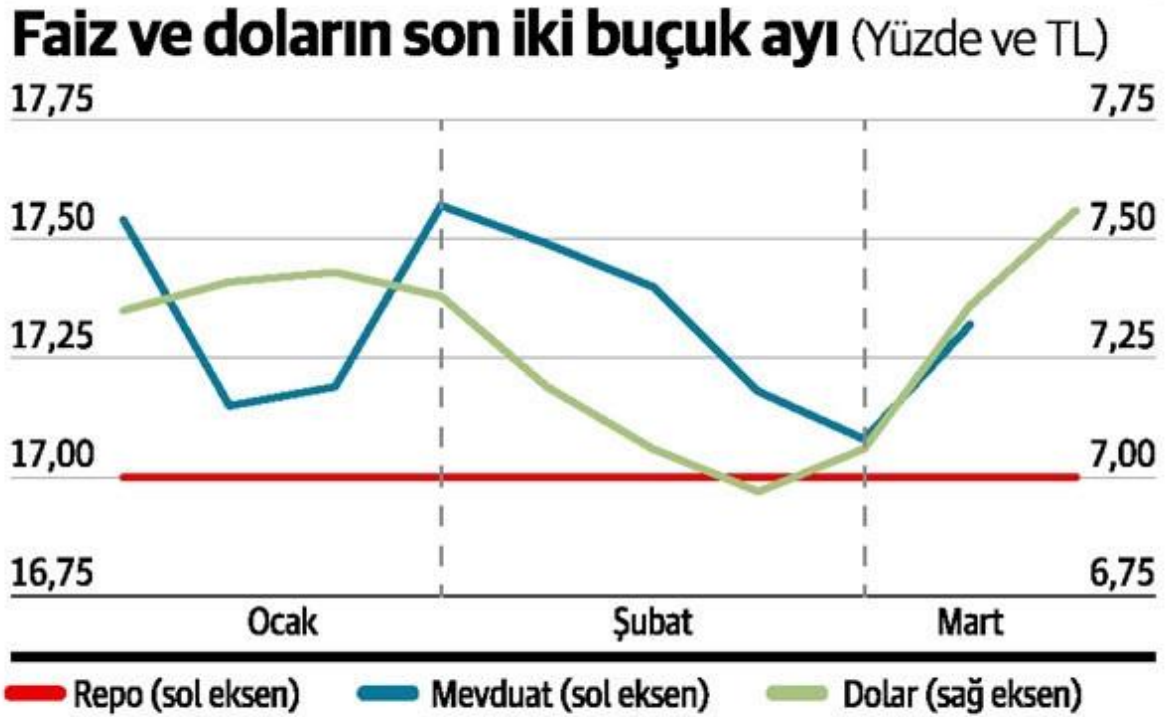
Hangi grafik mi... Yılbaşından mart ayı ortasına kadar olan dönemin politika faizini, toplam mevduatta en büyük paya sahip olan üç aya kadar vadeli mevduatın faizini ve doların seyrini bir araya getirdiğimiz grafikten söz ediyoruz.

Merkez Bankası aralık ayı toplantısında politika faizi olan haftalık repo ihale faizini yüzde 17'ye çıkardıktan sonra ocak ve şubat toplantılarında değişikliğe gitmedi. Yani Merkez Bankası'nın politika faizi 25 Aralık'tan beri yüzde 17 düzeyinde.

Ocak ayı toplantısında faiz artırılmamakla birlikte, toplantıyı izleyen dönemde hem mevduat faizinde, hem dövizde gerileme gözlemlendi. Bu gerileme şubat ayı boyunca devam etti.

Ne var ki gidişat mart ayında değişmeye başladı. Bunu grafikte çok somut şekilde gözlemek mümkün.

Mart ayı başından bu yana mevduat faizi, özellikle de doların gidişatı politika faizi eğrisinden ayrılma eğilimi gösteriyor. Üstelik dolar yılın en yüksek düzeyinde bulunuyor.

FAİZDE ARTIŞ BEKLENTİSİ AĞIR BASIYOR

Merkez Bankası Para Politikası Kurulu yarınki toplantısında bu grafik karşısında nasıl bir tutum alabilir? Kurul tabii ki başka bir dizi göstergeye bakacak, başka bir dizi olasılığı hesaba katacak ve öyle karar verecek.

Ama köy göründü, kılavuza da pek ihtiyaç yok gibi!

Grafik, “Kur ve politika faizi makası açılıyor” diyor.

Grafik, “Politika faizi değişmezse kur üstündeki baskı daha da artabilir” diyor.

Pandemi kısıtlamalarının mart ayı başından itibaren gevşetilmesinin fiyatlar üstünde belirgin bir baskı yarattığı ve mart enflasyonunun yüksek geleceği, dolayısıyla yıllık oranın yukarı gideceği artık su götürmez bir gerçek ve dolayısıyla enflasyon “Faizi artırmazsanız daha da bela olurum” diyor.

Kasım ayı başındaki operasyonla adeta birden canlanan portföy yatırımları durdu; özellikle de hisse senedinden sürekli bir çıkış var. DİBS'e girişler de yavaşladı, faiz artmazsa DİBS'ten de çıkış başlayabilir. Yabancı "Faiz şimdi artmazsa ileride daha yüksek artış kaçınılmaz olur ve elimdeki kağıdın fiyatı düşer" yaklaşımıyla şimdi satışa geçebilir. Dolayısıyla yabancı yatırımcı da “Acaba Merkez faiz artıracak mı” diye fal açıyor.

BEKLENEN BİR PUAN ARTIŞ

Piyasa bir puan artış beklentisi içinde. Reuters tarafından yapılan ankette dile getirilen artış da bu düzeyde.

Merkez Bankası yarın faizi bir puan artırırsa beklenti karşılanmış olacak ve sorun yaşanmayacak.

Ama ya bu beklentiye karşılık faiz sabit tutulursa?

Böyle bir karar, faizin düzeyinden öte anlamlar taşıyacak.

En başta “Demek ki Merkez Bankası’nın faiz artırma konusundaki kredisi bu kadarmış” denilecek ve çok muhtemeldir ki TL’den hızlı bir kaçış başlayacak. Bunun ne sonuç doğuracağı da malum, kur hızla değerlenecek.

Beklentiler faizin artırılacağı yönünde oluşmasın bir kere! Bu gerçekleşmedi mi algı çok fena bozuluyor. Üstelik bu sefer algıdaki bu bozulma çok daha fazla olur. Piyasa Naci Ağbal yönetimindeki Merkez Bankası’na azımsanmayacak bir kredi açmış, bankanın çok daha bağımsız hareket edeceği algısı oluşmuştu.

Yarın bu algının test günüdür...

Bu yıl içinde ödenecek dış borç 189 milyar \$

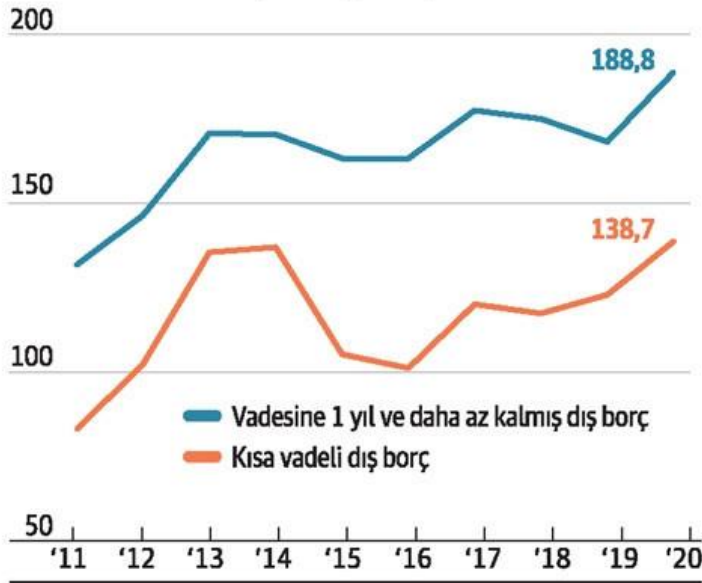

Talip AKTAŞ

17 Mart 2021 Çarşamba

Kısa vadeli dış borç stokunda 2019'da yaşanan düşüş, geçen yıl yerini yeniden artışa bıraktı. 2020 yılında kısa vadeli dış borç stoku bir önceki yıla göre yüzde 13 artışla 138,7 milyar dolara yükselirken, orijinal vadesine bakılmaksızın bir yıl içinde ödenmesi gereken dış borç tutarı da yüzde 12,2 artarak 188,8 milyar dolara yükseldi. Geçen yılın tamamında özel sektör kısa vadeli dış borç stokunu aşağı çekti. Yıllık artışın tamamı ise kamudan kaynaklandı. Kamunun bir yıl içinde ödenmesi gereken dış borcu geçen yıl yüzde 36,2 artış kaydetti ve 30,5 milyar dolardan 41,6 milyar dolara yükseldi. Merkez Bankası'nın dış borcu da swap yükümlülüklerinden kaynaklı olarak yaklaşık 13 milyar dolar artarak 8,4 milyar dolardan 21,4 milyar dolar seviyesine çıktı. Bu dönemde özel sektör ise, artan kur riski nedeniyle bir yıl içinde ödenecek dış borcunu bir önceki yıla göre yüzde 2,7 oranında azalttı ve 2019'daki 129,3 milyar dolar seviyesinden, 2020 sonunda 125,8 milyar dolara çekti.

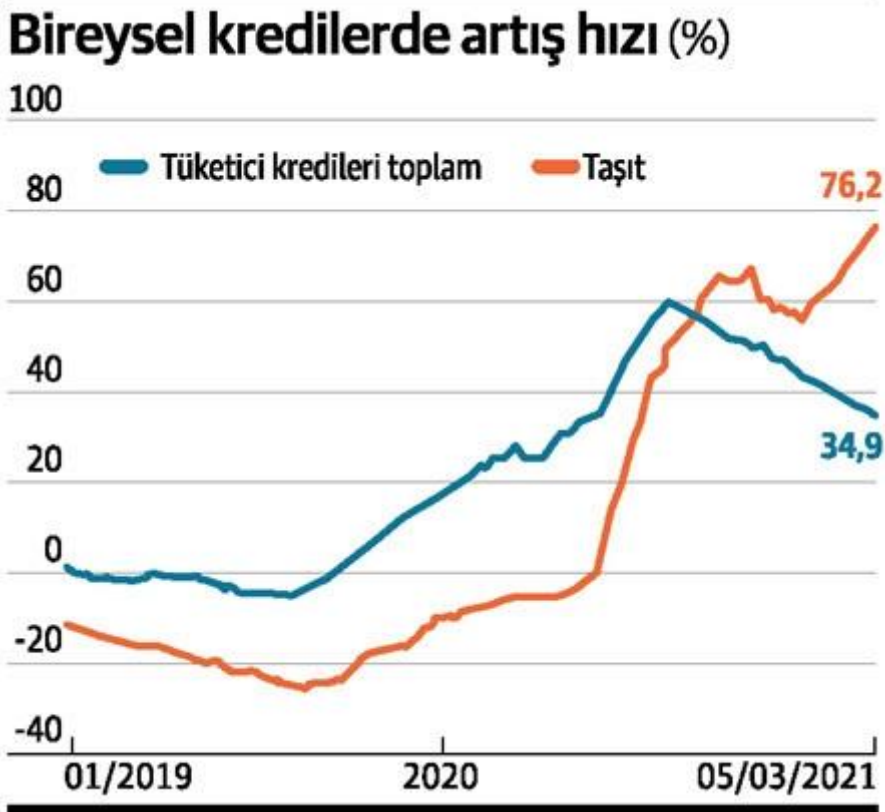
Kısa vadeli dış borç (milyon \$)

Tüketici kredileri taşıt dışında hız kesti

Faiz artışıyla birlikte bankacılık sektörünün kredi artış hızı tersine döndü. TCMB'nin sıkılaştırma adımları paralelinde tüketici kredilerindeki yıllık artış oranı da geçen yıl gördüğü yüzde 60'lardan, mart ayı başında yüzde 35'e kadar geriledi. 2020 yılında kamu bankaları öncülüğünde yürütülen düşük faizli "cazip" kredi kampanyaları özellikle konut ve otomobil kredilerinde sıra dışı artışlara neden olmuştu.

Kampanyaların son çeyrekte sonlandırılmasıyla yavaşlayan kredi talebi, TCMB'nin geçen kasım ayında faiz oranlarını radikal şekilde artırmasının ardından aşağı yönlü bir grafik izlemeye başladı. Toplam tüketici kredilerinin Ağustos-2020'de yüzde 60'a dayanan yıllık artış hızı 35'e gerilerken, bu oran konutta yüzde 30'a, taşıt dışındaki kredilerde de yüzde 37'ye indi. Artışını sürdüren tek tüketici kredisi taşıt oldu. Taşıt kredilerindeki yıllık artış oranı mart ayı başında yüzde 76'yı aşarak rekor seviyesini gördü. Artışta, markaların uygun koşullu satış kampanyaları etkili oldu.

Abdulkadir Selvi

Siyasiler, bu ankete dikkat!

17 Mart 2021

Murat Sarı'nın başkanı olduğu Konsensus'un şubat ayında yaptığı araştırma, siyasete ilişkin önemli ipuçları veriyor.

YENİ PARTİLERE İHTİYAÇ VAR MI?

Mustafa Sarıgül partisini kurdu. **Muharrem İnce**'nin partisi gün sayıyor. **Ümit Özdağ** ise yeni parti kurmak için yola çıktı. Peki yeni partilere ihtiyaç var mı? Ankete katılanların yüzde 86.7'si **"Yeni bir partiye ihtiyaç yok"** diyor. **"Var"** diyenlerin oranı ise yüzde 13.3. Yeni parti kuranların dikkatini çekmek istedim.

PARTİSİNİ DEĞİŞTİRİR Mİ?

Bizde parti tutmak, siyasi kimliğin bir parçası. O nedenle parti değiştirmeye pek sıcak bakmıyoruz. **"Partimi değiştirip yeni partiye oy veririm"** diyenlerin oranı yüzde 15.2 çıkıyor. Yüzde 54.4'ü ise **"Yeni partilere oy vermem"** diyor. Ama asıl bir veri var ki, yeni parti kuranların onları ikna etmesi gerekiyor: Yüzde 30.4'lük bir kesim ise **"Belki veririm"** safında.

ERKEN SEÇİM OLSUN MU?

Muhalefet zaman zaman erken seçimi gündeme getiriyor ama halkımız pek oralı değil. Ankete katılanların yüzde 62.2'si **"Seçimler zamanında yapılsın"** yanıtını verirken, erken seçimi isteyenlerin oranı yüzde 37.8'de kalmış.

SEÇİM BARAJINDA ŞAŞIRTICI SONUÇ

12 Eylül darbesinin ürünü olan yüzde 10 seçim barajının kaldırılmasını tartışıyoruz. Hem de 1983 seçimlerinden bu yana. Konsensus, halkımıza seçim barajını sormuş. Ama ankete katılanların yüzde 64.9'u, yüzde 10 seçim barajının korunmasını istiyor. AK Parti'de seçim barajının yüzde 7'ye indirilmesi eğilimi ağır basıyor ama anketten yüzde 5 çıkmış. **"Yüzde 5 olsun"** diyenler yüzde 16.1 olurken, **"Yüzde 7 olsun"** diyenler yüzde 6.6'da kalıyor.

Seçim barajının tamamen kaldırılmasını isteyenlerin oranı ise yüzde 8.3'e ulaşıyor.

YENİ ANAYASA

İktidar ve muhalefetin ayrı ayrı anayasa çalışmaları yaptığı bir dönemde anketten çıkan sonuç şaşırtıcı. Ankete katılanların yüzde 54.6'sı yeni anayasaya ihtiyaç olmadığı görüşünde. **“Yeni anayasaya ihtiyaç var”** diyenlerin oranı ise yüzde 45.4'te kalıyor.

EN ÖNEMLİ SORUN

Türkiye'nin özölmesi istenen en önemli sorunu işsizlik ve hayat pahalılığı çıkıyor. Yüzde 58'le işsizlik ilk sırada gelirken, hayat pahalılığı yüzde 40'la ikinci sırada yer aldı. Onu yüzde 33'le eğitim takip etti.

HANGİ PARTİ ÇÖZER?

Ankete katılanlara aynı zamanda **“Türkiye'nin en önemli sorununu hangi parti çözer”** diye sorulmuş. İlk sırada AK Parti, ikinci sırada ise CHP geliyor. Ancak AK Parti'nin çözeceğine inananların oranı, **“CHP çözer”** diyenlerin oranından yüzde 22.8 daha fazla çıkıyor.

AK Parti diyenler yüzde 50.4 olurken, CHP diyenler yüzde 27.6 ıktı.

MUHALEFETİN KAYBETTİĞİ NOKTA

Zaten muhalefetin sorunu burada başlıyor. Sorunlara rağmen halkımız muhalefeti çözüm mercii olarak görmüyor. **“Benim sorunumu CHP çözer”** diye düşünmüyor. Muhalefetin bu sorunu aşması ve kitlelere umut vermesi gerekiyor.

İFADE ÖZGÜRLÜĞÜ TABLOSU

Cumhurbaşkanı **Erdoğan** tarafından İnsan Hakları Eylem Planı'nın açıklandığı bir dönemde Konsensus'un anketinden çıkan ifade özgürlüğüne ilişkin veriler dikkatimi çekti.

Ankete katılanların yüzde 65.6'sı ifade özgürlüğünün olmadığına, yüzde 34.4'ü ise olduğuna inanıyor.

DİN VE VİCDAN ÖZGÜRLÜĞÜ GÖSTERGESİ

Laiklik gerekçesiyle partilerin kapatıldığı, başörtüsü yasağının yaşandığı günlerin içinden çıkararak geldik. O nedenle Konsensus anketine katılanların din ve vicdan özgürlüğüne ilişkin verdiği yanıt beni şaşırttı. **“Türkiye'de din ve vicdan özgürlüğü var mı”** sorusuna **“evet”** diyenlerin oranı yüzde 58.6 olurken, **“yok”** diyenler ise

yüzde 41.4'te kalmış. Demek ki din ve vicdan özgürlüğü konusunda daha almamız gereken mesafe var.

O TABLO BU MİLLETİ İFADE EDİYOR

AK Parti Gençlik Kolları Genel Başkanlığı görevini **Eyyüp Kadir İnan**'a devreden **Ahmet Büyükgümüş**, kongrede Cumhurbaşkanı **Erdoğan**'a bir tablo hediye etti. O tabloda, bu milletin savaş meydanlarında açlık ve yoksulluk içinde kurduğu Cumhuriyet'in öyküsü yer alıyordu.

ÇANAKKALE SAVAŞI'NDAKİ BEZ LEVHA

Çanakkale Savaşı'nın verildiği cephelerden birinde, bir bez parçasına yazılan kargacık burgacık yazıda bu milletin ruhu yer alıyor.

Bezin üzerindeki kırmızı hilal oranın yaralılara ilk müdahalenin yapıldığı bir sahra hastanesi olduğunu gösteriyor. Levhanın altında ise hastalara umut olması açısından “**Allah bizimledir**” yazıyor.

EL YAZMASI KURAN-I KERİM

Tablonun solunda ise bir Kuran-ı Kerim yer alıyor.

Sultan Abdulhamid'in tahta çıkışı üzerine hattat **Mustafa Nuri** tarafından hazırlanan Kuran-ı Kerim yıldız tarzı ciltlenmiş. El yazması olan Kuran-ı Kerim'in üzerinde **Sultan Abdulhamid**'in tuğrası yer alıyor.

KILIÇDAROĞLU'NUN EKONOMİ REÇETESİ

CHP Genel Başkanı **Kemal Kılıçdaroğlu**, dün Meclis'te partisinin grup toplantısı nedeniyle kürsüdeydi. **Kılıçdaroğlu**'nun grup toplantılarındaki konuşmasını dikkatle takip ediyorum. Çünkü **CHP** Lideri her hafta bir konuda çözüm önerisi açıklıyor. Bunu önemsiyorum. Çünkü muhalefet, çözüm önerilerinde iktidarı zorlamalı. Yıkıcı bir muhalefet yerine, çözümde yarışmalı. Kitlelere **“Ben ülkeyi iktidardan daha iyi yönetirim”** güvencesini verebilmeli. Umut olabilmeli.

Kılıçdaroğlu, daha önce de yüzyılın projesi olarak **“merkez Türkiye”** projesini açıklamıştı. Anadolu'ya **“megakent”** kurulmasını önermişti. Bu her muhtara bir özel kalem müdürü verilmesi gibi bir şey değildi.

MEGA KENT ÖNERİSİNE NE OLDU?

Megakent, 2 milyon 200 bin kişiye istihdam sağlayacaktı. **Kılıçdaroğlu** bunu, **“Çin'in Şangay Limanı'ndan gemiye yüklenen bir ürün, Mersin veya İskenderun limanlarına ulaştıktan sonra tren yoluyla 'Merkez Türkiye'ye gelecek. Ürünler burada depolanacak, işlenecek, ambalajlanacak ve Türkiye'nin çeşitli yerlerine, orta ve güney Avrupa'ya, Rusya'ya, Azerbaycan'a, İran'a, Kazakistan'a, Türkmenistan'a 'Merkez Türkiye'den gönderilebilecek” diye anlatmıştı.**

DEMOKRASİ VAADİ

Kılıçdaroğlu, Çin'den gelecek malların paketleneyeceği megakentten vazgeçmiş olmalı ki 13 maddelik ekonomi reçetesi arasında yer vermedi. Ama **“Demokrasiyi getireceğiz. Seçimle gelen seçimle gidecek”** dedi. **Kemal Bey** herhalde tek parti dönemine gitti. Demokrasi konusunda birçok eksikimiz olmasına rağmen 14 Mayıs 1950'den bu yana ülkemizde seçimle gelen seçimle gidiyor.

İktidar dediklerinin tam tersini yaptı

Esfender KORKMAZ

17 Mart 2021

Siyasi iktidar 2 Mart'ta "**İnsan hakları eylem planı**"nı açıkladı. Ancak hapisteki gazeteciler hâlâ çıkmadı. Cumhurbaşkanı'na hakaretten açılan davalar rekor seviyeye çıktı.

12 Mart'ta "**ekonomi reform paketi**" açıklandı. Aynı gün TL değer kaybetti. Piyasalar olumlu tepki vermedi. O kadar ki, Merkez Bankası'nın faizleri birkaç puan artırması bile daha etkili olmuştu.

İktidar ekonomi alanında bugüne kadar 22 reform paketi açıkladı. Ekonomide geldiğimiz yer, kriz eşiğidir.

Anlaşılan bu paketlerin adına reform diyerek iktidar daha fazla algı yaratmak istiyor. Gerçekte bunların hiçbirisi reform değildir. Söz gelimi son açıklanan pakette, kredi teşviki vermek veya esnafı gelir vergisi dışında tutmak reform değildir. Vergi sisteminde reform, 1950'de kazanç vergisini kaldırıp yerine daha modern vergiler olan gelir ve kurumlar vergisini getirmektir. Ya da 1984'te muamele vergisinin kaldırılıp yerine KDV'nin getirilmesidir.

Türkiye son 20 senede yalancı reform yorgunu oldu. Realiteye aykırı algı yaratma yorgunu oldu. Artık ters tepiyor.

Ak Parti iktidar olduğunda 2002 yılı sonunda 'Acil eylem planı' açıkladı. Bu planda bir ay, 6 ay ve bir yılda 300 önlem gerçekleştirmeyi taahhüt etti. Bunların bazıları hiç yapılmadı, bazılarının da tersi yapıldı.

Kamu yatırımları yapılacak denildi; kamu altyapı yatırımları özelleştirildi. Bütçe içinde kamu yatırımlarının payı, sermaye transferleri dahil yüzde 6 ile sınırlı kaldı.

Sayıştay denetimi artırılacak denildi; 2012 yılında Sayıştay kanununda değişiklik yapılarak, Sayıştay'ın kamu kaynaklarının etkin, ekonomik ve verimli yapılıp yapılmadığı konusundaki denetim yetkisi kaldırıldı.

Reel sektör teşvik edilecek denildi; reel sektör bankaların insafına bırakıldı. 2017'den beri konkordato ve iflaslar tavan yaptı.

Güven ortamı oluşturulacak, hukuk devleti zeminine oturtulacak denildi; Türkiye tarihinin en büyük güven bunalımını yaşıyor. Dünya adalet projesinde Türkiye, hukukun üstünlüğünü kaybeden ülkeler içinde il sıralarda yer alıyor.

Halka ucuz elektrik denildi; Elektriğe enflasyonun üstünde zam yapıldı.

Çiftçiye destek denildi; hatta 2006 yılına çiftçiye destek millî gelirin yüzde birinin altında kalamaz diye yasa çıkardı ve fakat sözünü daha ilk yıl tutmadı ve 2007 yılında çiftçiye verilen destek, millî gelirin yüzde 0,7'si kadar oldu. Son yıllarda ise millî gelirin yüzde 0,4'üne düştü.

İhale Kanununu AB standardına çıkaracağız denildi; İhale Kanunu 191 defa değişerek şahsa ve kurumlara mahsus kanun haline sokuldu.

Devlette norm kadro denildi; Cumhurbaşkanı aynı zamanda parti genel başkanı olunca otomatik olarak devlet de partizan devlet oldu. Valiler de devletin değil, partinin valileri oldu.

Orta öğrenimde mesleki ve teknik eğitim denildi; İmam hatip ağırlıklı bir eğitim sistemi geldi.

İşsizliğe çözüm denildi; 2000 yılında yüzde 6 olan işsizlik oranı yüzde 13'e yükseldi.

Cari açığı azaltacağız denildi; Türkiye 2003-2020 arasında 611 milyar dolar cari açık verdi.

Hafıza-i beşer nisyan ile malüldür. İnsan unutmaya özrüldür. Bugünkü siyasi, sosyal ve ekonomik sorunlar birikerek geldi. Bunları görmedik ve çok çabuk unuttuk.

Bugün, açıklanan reform programlarını tartışmaya bile gerek yok, çünkü hepsi ölü doğdu.

17 Mart 2021, Çarşamba

BAŞYAZIMEHMET BARLAS

Amerikalılar, yalancı Amerikan başkanlarını araştırırken doğru söyleyeni bulamadılar

Bugüne kadar her konuda Yunanistan'ın ve Kıbrıs Rumlarının yanında olan Amerika Birleşik Devletleri ile birlikte Doğu Akdeniz'de manevra yapacaktınız. Açıkçası bu son gelişmeye bakarak, Amerika'ya bir müttefik olarak ne kadar güvenebiliriz bilemiyorum.

Özellikle yeni Başkan seçilen **Biden**'a güven duymak konusunda gerçekten kararsızım. Bendeki bu duygu, Amerikalılarda da fazlasıyla mevcut. Her gün sosyal medyada Biden hakkında sayısız mesaj yayınlanıyor. Bunların çoğu da Biden'ın güvenilirliği konusunda.

Büyük yalan

BBC'nin sitesinde bir inceleme vardı. "**Amerika'da en güvenilmez başkan hangisi?**" sorusuna cevap aranıyordu bu incelemede.

Mesela, 1990'da **Saddam** Kuveyt'i işgal ettiğinde, sürgündeki Kuveyt yönetimi, bir Amerikan kamuoyu oluşturma şirketiyle anlaşmış. Bunlar bir küçük kız medyaya sürmüşler.

Neyire adında 15 yaşındaki bu kız Kuveytliyim ve **Saddam** askerlerinin hastaneleri basıp, bebekleri kuvözlerden çıkardıklarını ve yere attıklarını anlatıyormuş.

Baba **Bush**, Körfez Savaşı'nı başlatırken Kongre'de bu kızın söylediklerini kullanmış. Daha sonra da bu kızın Kuveyt'in Washington Büyükelçisi'nin kızı olduğu anlaşılmış.

Oğul Bush da yalancıymış

Bilindiği gibi oğul **Bush** da Irak'a saldırırken, "**Saddam'ın elinde nükleer silah var**" **yalanını** gerekçe kılmıştı. Bu arada bir önceki Başkan **Trump**'ın da özellikle koronavirüs salgını konusunda binlerce yalan söylediği saptanmış.

Eski başkanlardan **L.B. Johnson** da, 1964'te Tonkin Körfezi'nde Kuzey Vietnam'ın Amerikan gemilerine saldırdığı yalanını söyleyip, Vietnam Savaşı'nı tırmandırmış.

Kısacası, yakın tarih bu tür Amerikan yalanlarıyla doluymuş. Bunların en çok hatırlananı da **Watergate Skandalı** değil midir?

Bütün bunlardan alınacak ders nedir? Kim ne kadar yalan söylerse söylesin, biz hep doğruları seslendirelim.

Sevilay Yilman

sevilayyilman@htgazete.com.tr

Özlem Zenginlerin yalnızlığı, AK Parti'nin geldiği acıklı nokta!

Kurulduğu günden, hatta ve hatta öncesinden adım adım ve dikkatle takip ettiğim partidir AK Parti...

Bugün gibi aklımdadır 14 Ağustos 2001'de Ankara Bilkent Oteli Konferans Salonu'nda lider Recep Tayyip Erdoğan'ın mihimdarlığında ve tüm kurucu üyeler ile ve de destek veren o dönem bağımsız milletvekili olan Abdullah Gül'ün de aralarında olduğu siyasilerle yapılan tanıtım toplantısı.

Film şeridi gibi geçiyor gözümün önünden o ilk günleri...

O günün popüler isimlerini hatırlıyorum.

AK Parti hükümetinin ilk Dışişleri Bakanı olan Yaşar Yakış vardı mesela...

Hem doğu hem batı dış siyaset dengelerini iyi bilen eski diplomat...

80'li yıllarda Diyanet İşleri Başkanlığı yapmış olan Tayyar Altıkulaç da vardı kurucular kurulunda.

Tayyar Bey, İslamiyet'in felsefesini hatmetmiş muhafazakar ama laikliğe sıkı sıkıya bağlılığı olan çok derin bir din alimiydi.

AK Parti ve politikalarının doğru anlaşılması için hemen her beyanatında özenle; "Laiklik, bireyi değil, devleti sınırlayan bir anlayıştır. Ayrıca laiklik toplumsal barışın temel ilkesidir!" ifadesini kullanmayı ihmal etmezdi.

Rahmetli Nevzat Yalçıntaş Hoca vardı.

Çok samimi, tatlı ve içten bir insandı.

Habertürk'ün yeni kurulduğu yıllardı o zamanlar da. Canlı yayın imkanı neredeyse hiç yoktu ve bağlantılar genellikle telefon üzerinden yapılırdı.

Nevzat Hoca süpermenimiz gibiydi.

Bir tek gün dahi geri çevirmedi telefon bağlantısı taleplerimizi.

Bizzat ben haftada en az 4 ya da 5 kez bağlardım kendisini ve o da dakikalarca yorulmadan, yüksünmeden yorumlarını paylaşırdı izleyenlerimizle...

Ayrım yapmaksızın her gazetecinin telefonuna cevap veren, sorularını yanıtlayan müthiş bir insandı hülasa...

Yine rahmetli Dengir Mir Fırat...

Çok kibar bir siyasetçiydi ve AK Parti'yi Kürt seçmenle kucaklaştırmak adına ne büyük emek vermişti.

Akil kabul edilen bu isimlerin yanı sıra genç isimler de ön saflardaydı.

Mesela özellikle Avrupa ile ilişkiler, koordinasyonda adı en önlerde olan Cüneyd Zapsu...

Sportifliği ile nam salmış ekonomi bakanı Kürşat Tüzmen...

Erkan Mumcu ve daha niceleri...

Neyse... Bugün öyle ya da böyle bir çoğu partide olmayan o isimleri sayarsak bu yazı bitmez.

O nedenle sadede geleyim.

Kuruluşunun üzerinden çok geçmeden, AK Parti'yi iktidara taşıyan en önemli etkenlerden biri bu kurucuların kimliği idi...

Bu isimler hem sahada hem ekranlarda o kadar güzel ve net bir biçimde AK Parti'nin dört eğilimi temsil edebilecek bir adres olduğunu yansıtmışlardı ki...

Nihayetinde de karşılık buldu.

Tabii zamanın ruhu da AK Parti'nin lehineydi.

O günlerde şaşırtıcı buldu çoğumuz ama bugünden bakıldığında aslında o debdebeli dönemde AK Parti'nin girdiği ilk seçimde birinci parti olarak çıkmış olmasının çok da sürpriz bir gelişme olmadığı net bir biçimde görülüyor.

Seçmen acayip akıllı bir tercihte bulunmuştu.

Bir yandan ülkenin kötü yönetiminden sorumlu tuttuğu yılların partilerini baraj altında bırakmış bir yandan da henüz emekleme döneminde olan bir partiyi iktidara taşıyarak; "Taze kana yeni bir rotaya ihtiyacımız var" mesajını vererek bambaşka bir dönem için düğmeye basmıştı.

Peki seçmen niye başka yeni bir partiyi değil de AK Parti'ye bu krediyi vermişti?

Çünkü AK Parti yeni dünya düzenini, konjonktürünü çok doğru okuyor ve pırıl pırıl, yepyeni isimlerle ve politikalarıyla da sadece dindar muhafazakarların değil hemen her kesimin ihtiyacına karşılık verebilecek alternatif bir adres olduğunu iddia ediyordu.

Nitekim bu iddialar hemen her kesimden teveccüh buldu.

Ve bu teveccüh yükselerek de devam etti.

Uzun bir girizgah oldu biliyorum ve eminim birçoğunuz; "Ne alakası var bunların yazına verdiğin 'Özlem Zenginlerin yalnızlığı, AK Parti'nin geldiği acıklı nokta!' başlığıyla Sevilay?" diyor ve lafı nereye getireceğimi anlamaya çalışıyorsunuz.

Haklısınız ama ben de haklıyım.

Zira dikkatinizi çekeceğim husus şu ana kadar okuduklarınızla çok alakalı.

Ana konum tabii ki AK Parti Grup Başkan Vekili Özlem Zengin...

Özlem Hanım, 2012 yılında AK Parti İstanbul İl Kadın Kolları Başkanı olduğu günden beri radarımda olan bir kadın siyasetçidir.

Çok defalar yayınlarıma konuk almışımıdır.

Şunu söylemek isterim ki; Evet... Zaman zaman muhalif kesimleri zıplatan, kızdıran ve beni de çok şaşırtan açıklamalar, ifadeler kullanıyor olabilir ama özünde demokrat bir siyasetçidir Özlem Hanım.

Bugün geldiği nokta kadının siyasette elde edebileceği en kritik pozisyonlardan biridir ama ben bizzat şahidimdir ki; Özlem Hanım bu kritik pozisyona varana kadar büyük emek ve mücadele verdi.

Ama görünen o ki boşunaymış o emekleri de mücadelesi de...

Çünkü demokrat bir siyasetçiden öte TBMM çatısı altında bir kadın olarak bulunmanın sorumluluğu ile kadın cinayetlerini önemsizleştiren, küçümseyen saçma sapan bir yoruma karşı geldi diye 3 gündür AK Parti taraftarlarından dayak yiyor.

Niye?

Efendim çünkü Ayasofya Baş İmamı Mehmet Boynukalın'ın 8 Mart Kadınlar Günü'nde "kadın cinayetleri" ile ilgili attığı tweet ile ilgili demiş ki; **"Kadın - erkek meselesine dair dini de referans yaparak, katı, sert açıklamalar yapmayı problemli görüyorum ve bize fayda vermiyor. Tam tersine incitiyor, kadınları da incitiyor, bu alanda çalışanların yükünü arttırıyor. Ve daha önemli bu açıklamalar siyasetin yükünü artırıyor. Siyaset çok ağır bir iş. O yüzden bence herkes kendi işini yapmalı diye düşünüyorum!"**

Sosyal medyada olmadık ifadeler, hakaretler eşliğinde linç ediliyor ve acı olan şu ki; Zengin'e reva görülen bu iğrenç muameleye karşı başta hemcinsleri olan mevkidaşları dahil partisinin ileri gelenlerinden tek bir insan çıkıp da;"Hoopp! Bir saniye! Siz kim oluyorsunuz da Özlem Hanım'a çoğu çirkin ve izansız olan ifadelerle saldıрма cüretinde bulunuyorsunuz!" demiyor...

Mutlaka demek isteyenler vardır.

Mutlaka AK Parti içerisinden imamdan çok mikserlik yapmakla meşgul olan Mehmet Boynukalın'ın boyundan büyük işlere kalkıştığının farkında olup rahatsızlık duyan başka siyasiler de vardır.

Biliyorum ki... Daha doğrusu biliniyor ki; AK Parti'de zlem Zenginlerin sayısı bir hayli fazla.

Ancak son yıllardaki politikalar neticesinde...

Öyle bir dönüşüm yaşanmış ve öyle bir noktaya evrilmiş ki durum ve öyle bir atmosfer oluşmuş ki AK Parti açısından...

Kuruluřundan bu yana destek veren liberalleri, demokratları, sosyal demokratları filan suspus...

Konuřanlar, bağıranlar ve hatta partiye ayar çekenler ise bir kısmı radikal olan dindarlar ile milliyetçi/muhafazakarlar!

Hal böyle olunca da tabii zlem Zengin yalnız kalıyor.

Onunla bire bir aynı düşünüyor olmasına rağmen aynı şeyi yaşama korkusu, çekincesi ile hiçbir AK Partili zlem Zengin'in yanında olduğunu gösteremiyor.

Mecburen susuyor çünkü biliyor ki zlem Zengin'e bugün sahip çıkmaya kalkmak, onun gibi lince maruz kalmak, aynı şiddetle, aynı hiddetle aynı dayağı yemek demek!